

כל הצלמים

מקומות שעובדים אותה⁽²⁾ — ורבנן דלא חיישי למיעוטא אלא הולכים אחר הרוב, וברוב מקומות אין עובדין להם — לא גورو שאר מקומות אטו אותו מקומם. הגمراה מוסיפה לבאר שלא כל הצלמים אסור רבוי מאיר, ולא בכלל המקומות⁽³⁾.

אמר רב יהודה אמר שמואל: באנדרטוי של מלכימ העשווין צורתו של מלך שמת⁽⁴⁾, ומעמידין אותו בשעריו העיר לזכרו המלך,

יוחנן: במקום שידוע שהגויים עובדים לצלמים אלו אפילו פעם אחת, בלי ספק שחכמים אוסרים —

אלא, במקומו של רבוי מאיר, היו עובדין אותה פעם אחת בשנה —

ורבי מאיר הולך לשיטתו, בכל אישורי התורה חייש למיעוטא.⁽¹⁾ [כלומר, חוש להחמיר אף במקום שהחשש רוחק], ולכן גוזר שאר מקומות שאינו ידוע אם הגויים עובדים לצלמים אלו, אטו אותו מקום משום

ולפי דרך זו מבואר כפילות הלשון בגمراה "חייב למיעוטא", ו"גورو". הר'ן חולק על דרך זו, ומבהיר שלרבוי מאיר אכן כל המקומות, אפילו מקומות שלא ידוע לנו עליהם אם עובדין אם לא, מותרין מן הדין. אלא, היהות ורבוי מאיר סובר בכל אישורי תורה שחוששין למיעוט, שאי אפשר להתחעלם מן המיעוט, אלא הוא "נמצא" בעולם, لكن "גورو" החכמים בכל המקומות, כדי שלא יבואו להיכשל באיסור באלו המקומות שעובדין אותם, למרות שהם מיעוט. ואילו חכמים סוברים: לא חיישין למיעוט, והמייעוט אינו ראוי להתחשב בו. וכאיilo איןנו, לפיכך אין לגוזר על כל העולם מפני חשש קלוקול במקום שעובדין אותם.

3. רשי"י מפרש, שאף רבוי מאיר לא אסור אלא באנדרטוי של מלכימ, ובעומדיין על פתח מדינה. והתוס' מבאים פירוש רבינו تم, להיפך: אף החכמים לא התירו אלא באנדרטאות שברורו שעשוין לנוי, והם של מלכימ ומעמידין אותן בשעריו העיר, ואילו בשאר צלמים מודים לרבי מאיר, שיש לחושש שהוא צלמי אלילים. ועיין בחידושים הריטב"א בביואר השיטות.

4. כן פירוש רש"י.
והתוס' מפרשים בשם רבינו تم: האנדרטות

1. רבוי מאיר סובר במסכת יבמות [קידט א]: קטן וקטנה לא חולצין ולא מייבמין. קטן שמא ימצא סריס, הפטור ממצוות יבום, ונמצא שבא על אשת אחיו שלא באותה קיום המצווה — והוא ערוה עליון, וקטנה שמא תמצא איילונית, שאינה בת יבום, ונמצא שנבעלת לערוה שלא באותה מצווה — ואף שהחחשש של סריס ואיילונית הוא חשש רוחק, שהרי רוב האנשים אינם סריסים ורוב הנשים אין איילונית, בכל זאת חושש רבוי מאיר. וכן מצאנו שרבי מאיר גוזר על כל ה"כחותים" ונתן להם דין של גויים, מפני שמאלו להם דמות יהונה [אלילים] בהר גורזים, אף שתושבי הארץ גורזים הם מיעוט הכותחים — גוזר על כולם.

2. נחלקו הראשונים בバイואר גזירות רבוי מאיר הרמב"ן והריטב"א מבאים: כיוון שרבי מאיר חושש למיעוט, לכן יש לחושש במקומות שאין מנהג שלחין ידוע, או שמאלו את הצלמים בדרך, שמא מהה מקומות שעובדין אותם. חשש זה הוא "מן הדין", כי רבוי מאיר חושש למיעוט. ועתה, כיוון שרוב המקומות נאסרו "מן הדין" — באו חכמים ו"גورو" אף במקומות שאין עובדין אותם, גדרה אותו רוב העולם האסור מן הדין. ורבנן לא חשו למיעוט, ולכן מותר ברוב המקומות "מן הדין", וכיון שכך — "לא גورو".